Економіка

УДК 336.71

Богач Олена Валентинівна
викладач вищої категорії
Лозівська філія
Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
Bohach Olena
Higher Category Teacher
Lozivska Filiya of
Kharkiv Automobile-and-Road Applied College

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІКРОФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MICROFINANCE ORGANIZATIONS IN UKRAINE

Анотація. *Мікрофінансові організації (МФО) є популярним варіантом як для споживачів, так і для підприємців в Україні, які пропонують швидкі мікропозики позичальникам [1]. На українському ринку працює багато мікрофінансових організацій, як нещодавно зареєстрованих, так і тих, що існують роками [1; 2]. Ці мікропозики, як правило, є короткостроковими та складаються в рейтинг на основі основних критеріїв, що може допомогти позичальникам знайти найкращий доступний для них варіант [1; 2]. Варто зазначити, що контролювати якість послуг, які надають МФО в Україні, складно, тому для позичальника вкрай важливо вибрати чесного, надійного та перевіреного кредитора, щоб уникнути шахрайства чи несправедливих умов [1]. Схема кредитування МФО в Україні досить проста – кредити надаються на суму до 15 тис. грн., класичні умови погашення з нарахуванням відсотків на решту суми [1].*

Зараз в Україні працює понад сотня МФО, а також 971 фінансова компанія, 288 ломбардів, 311 кредитних спілок і 146 лізингових компаній на небанківському ринку України. Незважаючи на величезні можливості, доступні позичальникам, важливо платити увагу до рейтингу, який містить достовірні дані та об'єктивну оцінку їх діяльності [1]. Крім того, провідні МФО з перевіреною репутацією вважаються надійними кредитними партнерами та доступні 24 години на добу [1].

Загалом мікрофінансові організації продовжують існувати та залишатимуться важливим варіантом для тих, хто потребує швидкого доступу до невеликих сум коштів в Україні в майбутньому [1].

Ключові слова: *мікрофінансові організації, кредит, мікропозики.*

Summary. *Microfinance organizations (MFIs) are a popular option for both consumers and entrepreneurs in Ukraine, offering quick microloans to people in need [1]. There are many microfinance organizations operating in the Ukrainian market, both newly registered and those that have been around for years [1; 2]. These microloans are typically short-term and are ranked based on key criteria, which can help borrowers find the best option available to them [1; 2]. It is worth noting that it is difficult to control the quality of services provided by MFIs in Ukraine, so it is extremely important for a borrower to choose an honest, reliable and trusted lender to avoid fraud or unfair conditions [1]. The lending scheme of MFIs in Ukraine is quite simple: loans are granted for up to UAH 15 thousand, with classic repayment terms and interest on the remaining amount [1].*

Currently, there are more than a hundred MFIs operating in Ukraine, as well as 971 financial companies, 288 pawnshops, 311 credit unions, and 146 leasing companies in the non-banking market of Ukraine. Despite the vast opportunities available to borrowers, it is important to pay attention to a rating that contains reliable data and an objective assessment of their activities [1]. In

addition, leading MFIs with a proven track record are considered reliable credit partners and are available 24 hours a day [1].

In general, microfinance organizations continue to exist and will remain an important option for those who need quick access to small amounts of money in Ukraine in the future [1].

Key words: *microfinance organizations, credit, microloans.*

Мікрофінансові організації спрямовані на надання фінансових ресурсів і послуг тим, хто не має доступу до традиційних банківських систем. Ці організації пропонують невеликі позики, ощадні рахунки та інші фінансові продукти, щоб допомогти окремим особам і громадам працювати над економічною самодостатністю. Мікрострахування є ще одним продуктом, який пропонують мікрофінансові організації. МФО або небанківські фінансові компанії, які надають невеликі короткострокові позики, стають все більш популярними серед населення України.

На українському ринку працює багато мікрофінансових організацій, як нещодавно зареєстрованих, так і тих, що існують роками [1; 2]. Ці мікропозики, як правило, є короткостроковими та складаються в рейтинг на основі основних критеріїв, що може допомогти позичальникам знайти найкращий доступний для них варіант [1; 2]. Варто зазначити, що контролювати якість послуг, які надають МФО в Україні, складно, тому для позичальника вкрай важливо вибрати чесного, надійного та перевіреного кредитора, щоб уникнути шахрайства чи несправедливих умов.

Для покращення життєздатності та перспектив розвитку МФО в Україні необхідно враховувати певні критерії. Важливим критерієм є наявність та актуальність інформації на сайті МФО, яка може допомогти позичальникам прийняти зважене рішення щодо отримання кредиту [3]. Іншим критерієм є якість обслуговування, що надається МФО, що включає такі фактори, як наявність BankID і клієнтська підтримка [3]. Крім того,

необхідно проаналізувати концептуальні принципи оцінки ефективності МФО, щоб поєднати державне регулювання та ринкові механізми, які можуть допомогти забезпечити стійкість МФО в Україні [4]. Дохід найбільших МФО в Україні зріс за останні роки, при цьому Moneyveo має найбільший дохід у 2020 році [5]. Щоб допомогти користувачам вибрати найкращу МФО для отримання кредиту, фінансовий супермаркет Finance.ua склав рейтинг МФО України за різними критеріями, серед яких зручність і якість обслуговування, яке надає МФО. Нарешті, вкрай важливо визначити ключові тенденції розвитку МФО в Україні як ключового елемента небанківського фінансового ринку для підвищення їх життєздатності та перспектив розвитку. Загалом, ці рекомендації можуть допомогти гарантувати, що МФО в Україні зможуть надавати необхідні фінансові послуги фізичним особам, зберігаючи при цьому свою стабільність і зростання в довгостроковій перспективі.

Основні напрями розвитку мікрофінансових організацій в Україні. Розширення доступу до фінансових послуг. Однією з ключових стратегій, яку мікрофінансові організації можуть використовувати для покращення доступу до фінансування, є розробка Національним банком України (НБУ) механізму рефінансування кредитних спілок [1]. Це забезпечило б мікрофінансові організації надійним джерелом фінансування, що допомогло б їм розширити їхні послуги та покращити доступ до фінансування для своїх клієнтів.

Одним із потенційних напрямків розвитку нових фінансових продуктів у мікрофінансових організаціях є впровадження технології мобільного банкінгу. Стрімко зростаючий сектор FinTech надає можливості для розробки банківських і фінансових продуктів, які стають незамінними для користувачів [1]. Використання технології мобільного банкінгу може забезпечити більший доступ до фінансових послуг для осіб, які можуть не мати доступу до традиційних звичайних банків. Ця технологія також може

сприяти швидшим і зручнішим транзакціям, роблячи фінансові послуги більш доступними та зручними для користувачів.

Ще одним перспективним напрямком розвитку нових фінансових продуктів є створення індивідуалізованих кредитних продуктів, що відповідають конкретним потребам клієнтів. Мікрофінансові організації можуть тісно співпрацювати з клієнтами, щоб зрозуміти їхню унікальну фінансову ситуацію та розробити індивідуальні кредитні продукти, які відповідають їхнім конкретним потребам [2]. Такий підхід може допомогти підвищити ефективність мікрофінансових послуг і підвищити задоволеність клієнтів. Пропонуючи індивідуальні фінансові продукти, мікрофінансові організації можуть допомогти клієнтам досягти своїх фінансових цілей і покращити загальний фінансовий добробут.

Мікрофінансові організації також можуть розширити свої послуги, пропонуючи продукти мікрострахування. Пропонуючи продукти мікрострахування, мікрофінансові організації можуть допомогти клієнтам керувати фінансовими ризиками та захистити себе від несподіваних подій. Це може включати такі продукти, як медичне страхування, страхування врожаю та інші типи покриття, які адаптовані до конкретних потреб мікрофінансових клієнтів. Крім того, мікрофінансові організації можуть співпрацювати з іншими фінансовими установами щоб пропонувати ширший спектр фінансових послуг. Розширюючи свої послуги таким чином, мікрофінансові організації можуть краще задовольняти потреби своїх клієнтів і сприяти зростанню та розвитку сектору фінансових послуг в Україні.

Мікрофінансові організації можуть отримати значну користь від співпраці з державними органами, оскільки це забезпечує їм доступ до фінансування та регуляторної підтримки [1]. Співпрацюючи з державними органами, мікрофінансові організації можуть отримати державну підтримку інвестиційних проектів, які відбираються на конкурсній основі. Ця

підтримка може включати гранти, субсидії та інші форми фінансової допомоги. Крім того, співпраця з державними органами може допомогти мікрофінансовим організаціям орієнтуватися в складному нормативному ландшафті, забезпечуючи дотримання законів і нормативних актів і мінімізуючи правові ризики [2]. Загалом, співпраця з державними органами може забезпечити мікрофінансові організації ресурсами та підтримкою, необхідною для зростання та процвітання.

Співпраця з банками також може принести значні переваги мікрофінансовим організаціям. Банки можуть надати доступ до капіталу та фінансового досвіду, що може мати вирішальне значення для успіху мікрофінансових операцій. Співпрацюючи з банками, мікрофінансові організації можуть отримати фінансування для розширення своїх кредитних операцій, а також фінансові консультації та підтримку, щоб допомогти їм керувати ризиками та оптимізувати свої кредитні портфелі. Крім того, банки можуть надати мікрофінансовим організаціям доступ до ширшого спектра фінансових продуктів і послуг, таких як платіжні системи та електронні банкінги, які можуть допомогти їм краще обслуговувати своїх клієнтів.

Співпраця з технологічними компаніями також може бути дуже вигідною для мікрофінансових організацій. Технологічні фірми можуть надати мікрофінансовим організаціям доступ до інноваційних інструментів і цифрових платформ, які можуть допомогти їм краще обслуговувати своїх клієнтів і підвищити ефективність роботи [4]. Використовуючи технологію, мікрофінансові організації можуть запропонувати більш гнучкі та доступні фінансові послуги, такі як мобільний банкінг та онлайн-кредитування, які можуть допомогти їм охопити громади, які недостатньо обслуговуються. Крім того, технологічні компанії можуть надавати мікрофінансовим організаціям спеціалізований досвід у таких сферах, як IT-рішення та розробка продуктів, що може допомогти їм залишатися

конкурентоспроможними у фінансовому середовищі, що швидко розвивається.

Розвиток сильної структури управління та системи внутрішнього контролю має вирішальне значення для ефективного управління мікрофінансовими організаціями [1]. Це передбачає встановлення чітких ліній відповідальності та підзвітності, а також впровадження політики та процедур для забезпечення відповідності нормативним вимогам і найкращим галузевим практикам. Таким чином мікрофінансові організації можуть мінімізувати ризики шахрайства, помилок та інших неефективних операцій. Добре продумана структура управління та система внутрішнього контролю також можуть покращити процеси прийняття рішень і підвищити загальну продуктивність організації.

Проведення ретельної оцінки ризиків і впровадження стратегій пом'якшення виявлених ризиків є ще одним ключовим компонентом ефективного управління мікрофінансуванням [2]. Це передбачає виявлення потенційних ризиків для організації, таких як кредитний ризик, операційний ризик і ринковий ризик, а також розробку стратегій управління та пом'якшення цих ризиків. Впроваджуючи ефективні стратегії управління ризиками, мікрофінансові організації можуть зменшити ймовірність фінансових втрат і репутаційної шкоди. Це, своєю чергою, може допомогти зміцнити довіру та впевненість серед зацікавлених сторін, включаючи клієнтів, інвесторів та регуляторів.

Забезпечення належного навчання та підтримки персоналу також має вирішальне значення для сприяння ефективному управлінню мікрофінансуванням [3]. Це охоплює надання можливостей для постійного навчання та розвитку для співробітників, щоб покращити їхні навички та знання в таких сферах, як управління ризиками, фінансовий аналіз та обслуговування клієнтів. Крім того, мікрофінансові організації повинні надавати адекватні ресурси та підтримку, щоб допомогти співробітникам

запровадити ефективні методи управління. Інвестуючи в навчання та розвиток персоналу, мікрофінансові організації можуть створити сильну та спроможну команду, яка буде краще оснащена для управління ризиками, сприяння розвитку організації та надання високоякісних послуг клієнтам.

Дотримання високих стандартів та регулювань є важливим елементом для збереження довіри клієнтів та інвесторів.

Література

1. Всі МФО України 2023. *FinStaff* URL: http://finstaff.com.ua/ua/catalog/vsi-mfo-ukrayiny.html (дата звернення: 15.12.2023).
2. Мікрофінансові організації в Україні – що це? *Real Expert.*. 2023. URL: https://realexpert.ua/mikrofinansovi-organizacziyi-v-ukrayini-shho-cze/ (дата звернення: 15.12.2023).
3. Рейтинг мікрофінансових організацій України (3 кв 2023). *Finance.ua.* 2023. URL: https://finance.ua/ua/credits/top-mfo (дата звернення: 15.12.2023).
4. Волга В. О. Методи оцінки ефективності мікрофінансової діяльності МФО. *Актуальні проблеми міжнародних відносин.* 2015. Вип. 124, Частина ІІ. URL: http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv (дата звернення: 15.12.2023).
5. 5 мікрофінансових організацій у 2020 році заробили понад 9 мільярдів *Економічна правда.* 2021. URL: https://www.epravda.com.ua/news/2021/07/19/676041/ (дата звернення: 15.12.2023).